

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت تنظیم‌گری و نظارت

مرکز تنظیم‌گری

شیوه‌نامه

شیوه‌نامه نحوه تطبیق مؤسسات اعتباری با الزامات دستورالعمل تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر انواع مؤسسات اعتباری

(مصوب شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی)

پاییز ۱۴۰۴

مدیریت کل تنظیم مقررات

اداره مطالعات و مقررات

بسمه تعالی

«شیوه‌نامه نحوه تطبیق مؤسسات اعتباری با الزامات دستورالعمل تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر انواع

مؤسسات اعتباری»

در راستای اجرای بند (الف) ماده (۹) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب خرداد ماه سال ۱۴۰۳ و دستورالعمل‌های تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر انواع مؤسسات اعتباری مصوب سی و چهارمین و چهلیمین جلسه مورخ ۱۴۰۴/۵/۸ و ۱۴۰۴/۷/۱ هیأت عالی بانک مرکزی، شیوه‌نامه نحوه تطبیق مؤسسات اعتباری با الزامات دستورالعمل‌های مزبور که از این پس شیوه‌نامه نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین می‌گردد.

ماده ۱- علاوه بر اصطلاحات به کار رفته در دستورالعمل‌های مرتبط با تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر انواع مؤسسات اعتباری مشتمل بر جامع، تجاری، تخصصی، پس‌انداز و تسهیلات مسکن، توسعه‌ای و قرض‌الحسنه، اصطلاح «موافقت اولیه» در معنی مشروح زیر به کار می‌رود:

موافقت اولیه: موافقت کتبی بانک مرکزی با درخواست مؤسسه اعتباری براساس ترتیبات مندرج در این

شیوه‌نامه، به منظور شروع فرآیند انطباق با نوع مؤسسه اعتباری مورد تقاضا.

ماده ۲- مؤسسات اعتباری حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این شیوه‌نامه ملزم به ارائه درخواست انطباق با یکی از انواع مؤسسات اعتباری مشتمل بر جامع، تجاری، تخصصی، پس‌انداز و تسهیلات مسکن، توسعه‌ای و قرض‌الحسنه در چارچوب دستورالعمل مربوطه به اداره مجوزهای اشخاص تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشند. درخواست یادشده باید در قالب مصوبه هیأت‌مدیره و با اخذ تأییدیه دارندگان اکثریت سهام مؤسسه اعتباری یا رئیس مجمع عمومی (در بانک‌های دولتی) به همراه برنامه عملیاتی موضوع ماده (۷) ارائه شود.

تبصره ۱- مهلت مقرر در این ماده بنا به درخواست مؤسسه اعتباری و با تأیید بانک مرکزی تا سه ماه دیگر قابل تمدید است.

تبصره ۲- مؤسسات اعتباری که براساس قوانین مربوطه مأموریت توسعه بخش خاصی از اقتصاد کشور را برعهده دارند، در اساسنامه مصوب آن‌ها عبارت توسعه‌ای و یا تخصصی درج گردیده است یا وفق تشخیص بانک مرکزی به صورت تخصصی بخش خاصی از اقتصاد کشور را تأمین مالی می‌نمایند، صرفاً مجاز به ارائه درخواست انطباق با مؤسسه اعتباری توسعه‌ای یا تخصصی می‌باشند.

تبصره ۳- بانک‌های قرض‌الحسنه صرفاً مجاز به ارائه درخواست انطباق با بانک قرض‌الحسنه یا مؤسسه اعتباری پس‌انداز و تسهیلات مسکن می‌باشند.

ماده ۳- در صورت عدم درخواست انطباق توسط مؤسسه اعتباری وفق شرایط مقرر در ماده (۲) نوع مؤسسه اعتباری با توجه به سرمایه و سایر شاخص‌های احتیاطی توسط بانک مرکزی تعیین می‌گردد.

ماده ۴- درخواست انطباق مؤسسات اعتباری با هر یک از انواع مؤسسات اعتباری به استثنای مؤسسه اعتباری جامع صرفاً در صورتی مورد بررسی قرار خواهد گرفت که مؤسسه اعتباری متقاضی پیش از ارائه درخواست، حائز یکی از شرایط زیر باشد:

۴-۱- کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری منطبق با حدود مقرر در ضوابط مربوط به نوع مؤسسه اعتباری مورد درخواست باشد؛

۴-۲- از ۵۰ درصد حداقل سرمایه مورد نیاز تأسیس و فعالیت مؤسسه اعتباری مطابق با ضوابط مربوطه نوع مورد درخواست، برخوردار باشد.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری متقاضی تبدیل به مؤسسه اعتباری جامع پیش از ارائه درخواست موضوع ماده (۲) ملزم به برخورداری از حداقل سرمایه مورد نیاز تأسیس و فعالیت و دارا بودن نسبت کفایت سرمایه مقرر در دستورالعمل مربوطه می‌باشد.

ماده ۶- افزایش سرمایه در جریان مؤسسه اعتباری که به تأیید بانک مرکزی رسیده است در محاسبه حدود مقرر در مواد (۴) و (۵) لحاظ می‌گردد.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری مکلف است به همراه درخواست موضوع ماده (۲) برنامه عملیاتی حداقل مشتمل بر موارد زیر را متناسب با ویژگی‌های خاص نوع مؤسسه اعتباری مورد درخواست، به بانک مرکزی ارائه دهد:

۷-۱- نحوه و زمان‌بندی تأمین منابع به منظور فراهم آوردن حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس و فعالیت؛

۷-۲- نحوه و زمان‌بندی خروج از خطوط کسب و کار (فعالیت‌های) غیرمجاز؛

۷-۳- برنامه زمان‌بندی به منظور انطباق حدود نظارتی.

تبصره - هیأت مدیره مؤسسه اعتباری مکلف به نظارت بر حسن اجرای اقدامات لازم به منظور پیاده‌سازی برنامه عملیاتی یادشده می‌باشد.

ماده ۸- بانک مرکزی طی مدت زمان حداکثر دو ماه پس از بررسی امکان‌پذیری برنامه عملیاتی موضوع ماده (۷) نسبت به صدور موافقت اولیه اقدام می‌نماید.

تبصره - پس از صدور موافقت اولیه توسط بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری مجاز به تغییر درخواست و ارائه درخواست جدید به منظور انطباق با نوع دیگری از مؤسسات اعتباری نمی‌باشد.

ماده ۹- در صورت عدم امکان‌پذیری اجرای برنامه عملیاتی موضوع ماده (۷) به تشخیص بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری مکلف است حداکثر ظرف مدت یک ماه از اعلام بانک مرکزی نسبت به ارسال برنامه عملیاتی اصلاحی و عنداللزوم درخواست انطباق خود اقدام نماید.

تبصره - در صورت عدم ارسال برنامه عملیاتی اصلاحی در مهلت مقرر و یا احراز مجدد عدم امکان‌پذیری آن، بانک مرکزی با توجه به سرمایه و سایر شاخص‌های احتیاطی رأساً نسبت به تعیین نوع مؤسسه اعتباری اقدام و مراتب را جهت اقدام به مؤسسه اعتباری اعلام می‌نماید.

ماده ۱۰- سرمایه مؤسسه اعتباری به استثنای مؤسسه اعتباری جامع باید حداکثر ظرف مدت ۲ سال پس از صدور موافقت اولیه با حداقل سرمایه مورد نیاز تأسیس و فعالیت نوع مؤسسه اعتباری مورد تقاضا منطبق گردد.

ماده ۱۱- نحوه تجهیز و تخصیص منابع مؤسسه اعتباری باید حداکثر ظرف مدت یک‌سال از تاریخ موافقت اولیه بانک مرکزی با درخواست مؤسسه اعتباری، با الزامات خاص مؤسسه اعتباری که درخواست تبدیل به آن را دارد، منطبق گردد.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری در انجام تکلیف مقرر در این ماده می‌تواند با استفاده از ظرفیت‌های اشاره شده در دستورالعمل تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر مؤسسه اعتباری مربوطه نسبت به تبدیل سپرده‌های مشتریان خود به سایر انواع سپرده یا ابزارهای جذب سپرده از جمله اوراق گواهی سپرده خاص اقدام نماید.

تبصره ۲- مهلت مورد اشاره در این ماده بنا به تشخیص بانک مرکزی به مدت یک‌سال دیگر قابل تمدید است.

تبصره ۳- مؤسسه اعتباری پس از اخذ موافقت اولیه موضوع ماده (۸)، صرفاً مجاز به تجهیز و تخصیص منابع خود براساس عقود و ابزارهای اشاره شده در دستورالعمل تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر مؤسسه اعتباری مورد تقاضا است. تعهدات قبلی مؤسسه اعتباری به مشتریان که مغایر با عملیات مجاز نوع مؤسسه اعتباری مورد تقاضا است، تا زمان ایفا یا انقضای تعهدات یادشده به قوت خود باقی است.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت دو سال از تاریخ موافقت اولیه بانک مرکزی، حدود نظارتی و احتیاطی خود را با الزامات خاص نوع مؤسسه اعتباری که درخواست تبدیل به آن را دارد، منطبق نماید.

ماده ۱۳- بانک مرکزی پس از حصول اطمینان از رعایت مفاد مواد (۱۰) و (۱۱) در بازه زمانی مقرر، موافقت خود را با تغییر اساسنامه مؤسسه اعتباری منطبق با اساسنامه نمونه مؤسسه اعتباری مورد تقاضا حداکثر ظرف مدت دو ماه، اعلام می‌نماید.

ماده ۱۴- مؤسسه اعتباری حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ تصمیم موضوع ماده (۱۳) بانک مرکزی، موظف به تغییر اساسنامه و تصویب در مجمع عمومی فوق العاده است. در غیر این صورت، مؤسسه اعتباری مشمول مفاد ماده (۲۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌گردد.

ماده ۱۵- در صورتی که مؤسسه اعتباری موفق به اخذ موافقت موضوع ماده (۱۳) از بانک مرکزی نگردد، بانک مرکزی ضمن کان لم یکن تلقی نمودن موافقت اولیه با توجه به سرمایه و سایر شاخص‌های احتیاطی نسبت به تعیین نوع مؤسسه اعتباری ظرف مدت دو ماه اقدام می‌نماید.

تبصره - مؤسسه اعتباری حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ تصمیم موضوع ماده (۱۵) بانک مرکزی، موظف به تغییر اساسنامه و تصویب در مجمع عمومی فوق العاده است. در غیر این صورت، مؤسسه اعتباری مشمول ماده (۲۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌گردد.

ماده ۱۶- مؤسسات اعتباری از تاریخ تغییر و تصویب اساسنامه خود براساس مفاد این شیوه‌نامه، به مدت حداقل پنج سال مجاز به ارائه درخواست جدیدی مبنی بر تغییر نوع مؤسسه اعتباری نمی‌باشند. پس از مدت یادشده، ارائه درخواست از سوی مؤسسه اعتباری صرفاً با رعایت مفاد این شیوه‌نامه و ضوابط مربوط به نوع مؤسسه اعتباری مورد درخواست امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره - مؤسسات اعتباری که پس از ابلاغ این شیوه‌نامه تأسیس می‌گردند نیز مشمول حکم این ماده هستند.

ماده ۱۷- تخطی از مفاد این شیوه‌نامه موجب اعمال مجازات‌های مقرر در قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سایر قوانین و مقررات مربوط می‌گردد.

«شیوه‌نامه نحوه تطبیق مؤسسات اعتباری با الزامات دستورالعمل تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر انواع مؤسسات اعتباری» در (--) ماده و (--) تبصره در ... جلسه مورخ ... هیأت‌عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراء می‌باشد.